

A Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat alakuló közgyűlése

Szerdán délelőtt a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében megkezdte munkáját a társadalom és természettudományi ismeretterjesztő társulat alakuló közgyűlése. A közgyűlés elnökségében helyet foglalt Révai József elvtárs, népművelési miniszter, a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, Darvas József közoktatásiügyi miniszter, Rusznayk István Kossuth-díjas, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Non György, a népművelési miniszter első helyettese, Andics Erzsébet, a felsőoktatási miniszter első helyettese, Osztrovski György, a Magyar Tudományos Akadémia megbízott főtájtára, valamint a magyar tudományos és kulturális élet számos más képviselője is megjelent. Kossuth-díjasok, egyetemi tanárok, tudományos kutatók.

Rusznayk István beszéde

Rusznayk István Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, elnöki megnyitó beszédében többek között a következőket mondotta:

— A szocializmus építésének és különösen küszöbönálló második öt éves tervünknek egyre fokozódó nagy feladatai elengedhetetlen kötelességünknek teszik dolgozó népünk kulturájának, szakismereteinek nagyarányú fejlesztését, hogy

dolgozó népünk mind jobban használhassa a babonák, az egyházi reakció és az imperia-

listák ideológiai és politikai propagandája ellen való szellemi harc fegyvereit.

A Szovjetunió tapasztalatai megmutatták, hogy ennek a feladatnak a megoldását nem lehet teljes egészében az állami oktatásra építeni, hanem széleskörű társadalmi mozgósításra is szükség van. Erre mi magunkra vár az a megismerő feladat, hogy ezt a munkát megszervezzék és egész erejével részt vegyen a társadalom és természettudományi ismeretek közkinccsá tételében, felhasználja a tudományt népszerűsítő munka összes eszközei.

vészeti szakosztályokat. Így a szakosztályok száma a már meglévő biológiai, agronómiai, egészségügyi, földrajzi, földtani, csillagászati-matematikai, kémiai-fizikai, műszaki, történettudományi és irodalomtörténeti szakosztályokkal együtt 12-re nő.

Az egyes szakosztályok keretén belül be kell vonnunk a konkrét munkába a magyar tudományos élet legjobbjait is, az értelmiség tisztelettel kell megszerveznünk és mozgósítani részvételre az ismeretterjesztő munkában.

Az új társulat tevékenységének az eddiginél sokkal jobban kell kapcsolódnia a magyar nép előtt álló napi feladatok megoldására, a folyó harcokra és a párt által éppen ennek érdekében folytatott politikai felvilágosító munkához.

Mindnyájunk előtt nyilvánvaló — folytatta —, hogy ez a mi most kezdődő munkánk szerves része a békehárcnak és a szocialista építőmunkának. Mi, értelmiségiek, nemcsak mindennapi munkánkkal, hanem a tudomány, az ismeretek terjesztésével is harcba szállunk mindazokkal az erőkkel, amelyek akár határainkon belül, akár határainkon túlra próbálják állni szocialista építőmunkánkat.

E harcban a mi fegyverünk a tudomány. Mi a Szovjetunió oldalán, pártunk vezetésével, a szovjet nép példáját követve szállunk harcba hazánk, népünk jövőjéért, a békéért.

Ma már a legegyszerűbb dolgozó, ifjú, vagy öreg is világosan látja, hogy az volt a helyes út, amelyre a Magyar Dolgozók Pártja, vezért, Rákosi elvtárs vezette a nemzetet: Lenin és Sztálin pártjának, a Szovjetunió Kommunista Pártjának útja. Ezen jutottunk azokhoz a nagyszerű alkotásokhoz, amelyek közül csupán a legnagyobbakat említi a népfőnt választási felhívása.

Az új társulat munkájához — mondotta a továbbiakban Bognár Rezső — a párt irányítását és ellenőrzését is kérjük. Számunkra is Lenin a, mintaképe a tudomány emberének, aki bátran harcol az elavultá vált tudomány ellen és az új tudomány számára tör utat. Az új tudomány „előjáró tudomány” a népek mutatja az utat, a népek szánja minden kincsét és ami tudományunk felvirágzására, népünk és az emberiség jobb jövőjének megteremtésére kell irányulnia a mi munkánknak is. A nép segítése és szolgálata lényegében csak annak a kölcsönnek a törlesztése, amit dolgozó népünkől kaptunk. A tudomány és művészet ismeretterjesztő munkája haladó hagyományaink ápolása legszebb és leghazafiasabb feladatunk.

Társulatunk megalapítása legyen fogadalmatétele a magyar értelmiségnek, amellyel vállalkozunk, hogy munkáinkkal, dolgozó parasztjainkkal vállalkozunk a szocialista hazánkat küzdünk népünk és az egész világ békéjéért — fejezte be referatúját Bognár Rezső.

Ezután a közgyűlés egyhangúlag megválasztotta a jelölt, alapszabály-módosító és szavazatszedő bizottságokat.

Hozzászólások

A beszámoló követő vitában elsőnek Rákosi Imre, az Akadémia levelező tagja szólalt fel. Hangsúlyozta: az értelmiség feladata az is, hogy tovább adja tudását a tanulni vágyó dolgozóknak.

Lissák Kálmán, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja arról beszélt, hogy a természettudományi ismeretek terjesztésében nagy jelentősége van a kísérleti bemutatásnak.

Veres Péter kétszeres Kossuth-díjas író annak fontosságát hangsúlyozta, hogy az ismeretterjesztés anyagának sorrendjét helyesen kell megállapítani, nagy gondot kell fordítani a közérthető fogalmazásra és ki kell munkálni azokat a módszereket, amelyekkel a legkisebb mértékben lehet közölni a széles tömegek felé a tudományos ismereteket.

Nemes Dezső, a népművelési minisztérium főosztályvezetője arról beszélt, hogy az új társulat hivatala megköveteli, hogy az értelmiség további ereit mozgósítsa erre a nagy feladatra. Ezután emlékezett arra, hogy a múltban az uralkodó osztályok a „politikamentesség” szellemi terjesztetté azokat a közönséget, akiket különben nem remélt meggyeríteni segítőitársuknak reakciós céljaikhoz. A nép elől, az értelmiség elől igyekeztek elzárni Marx, Engels, Lenin és Sztálin tanításait. Széleskörű politikai felvilágosító munka csak a felszabadulás után indulhatott meg. Az értelmiség fejlődését mutatja, hogy szűkített a „politikamentesség” ha-

jelentőségű munkáját az ifjúság között.

Pándi Pál, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság titkára hangsúlyozta, hogy az új társulatnak jelentős feladatai vannak az irodalmat népszerűsítő munkában.

Az alakuló közgyűlés délutáni tanácskozásain megjelent Erdély-Gruz Tibor felsőoktatási miniszter is. A közgyűlés megválasztotta a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat elnökségét, majd folyt a vita Bognár Rezső Kossuth-díjas akadémikus referatúrája felett. Bereczky Endre, Kossuth-díjas, a veszprémi vegyipari egyetem dékánja bejelentette, hogy az egyetem tanárai, hallgatói és a veszprémi kutatóintézetek tudományos munkatársai részt akarnak venni az új társulat munkájában. A magyar pedagógusok üdvözlété David Leoné Kossuth-díjas pedagógus tolmácsolta. Ferenczi Gábor, a győri Wilhelm Pieck vagon és gépgyár gépészmérnöke elmondotta, hogy az üzemek dolgozói munkájuk során egyre több fizikai, kémiai, technológiai problémával kerülnek szembe.

A műszaki értelmiség feladata, hogy segítse a dolgozókat ezeknek a kérdéseknek megoldásában, s az ismeretterjesztő munka segítségével is hozzájáruljon

az üzemi dolgozók szakmai tudásának állandó növeléséhez. Kérte, hogy a magyar tudósok a jövőben még nagyobb támogatást nyújtsanak.

Kollányi Agoston, a magyar hirtető és dokumentum filmgyár rendezője hangsúlyozta, hogy a magyar filmgyártás a jövőben még több ismeretterjesztő filmmel támogatja az új társulat munkáját.

Valkó Endre, a MTESZ főtájtára arról beszélt, hogyan kívánja támogatni a MTESZ az új társulat munkáját. Felvetette a magyar politikatikai múzeum létesítésének gondolatát is.

Felszólalt még a vitában Mar. góczy József, Fribiri Károly és Hoffner Pál, majd Bognár Rezső akadémikus választott az elhangzott hozzászólásokra.

Az alakuló közgyűlés ezután egyhangúlag elfogadta a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat alapszabályait s ezzel határozattá emelte a társulat megalakulását.

A megválasztott elnökség nevében Törő Imre Kossuth-díjas akadémikus mondott köszönetet a közgyűlés bizalmáért.

Végül az alakuló közgyűlés táviratolt intézett Rákosi Mátyás elvtárhoz, a magyar nép szeretett vezéréhez.

A Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat elnökségének tagjai

Elnökség:

Andics Erzsébet Kossuth-díjas akadémikus, a felsőoktatási miniszter első helyettese, az Országos Békatanács elnöke.

Balogh Elemér, az MDP pártfőiskola tanára.

Bognár Rezső Kossuth-díjas akadémikus.

Csűrös Zoltán Kossuth-díjas akadémikus.

Darvas József, közoktatásiügyi miniszter, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

David Leoné Kossuth-díjas pedagógus.

Elek Lajos Kossuth-díjas, a Történettudományi Társulat főtájtára.

Erdély Ferenc földművelésügyi miniszter, az MSZT elnöke.

Erdély-Gruz Tibor Kossuth-díjas akadémikus, felsőoktatási miniszter.

Fogarasi Béla Kossuth-díjas akadémikus.

Fülöp Ferenc, a népművelési minisztérium múzeum főosztályának vezetője.

Gáspár Sándor, a SZOT titkára.

Gombás Pál Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke.

Kelen Béla, az MSZT főtájtára.

Király István Kossuth-díjas egyetemi docens.

Koch Ferenc akadémikus, egyetemi tanár.

Lissák Kálmán, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Mihályfi Ernő népművelési miniszterhelyettes, az Országos Békatanács alelnöke, a MUOSZ elnöke.

Molnár Erik Kossuth-díjas akadémikus, külügyminiszter.

Non György, a népművelési miniszter első helyettese.

Osztrovski György akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia megbízott főtájtára.

Páiz Dezső Kossuth-díjas akadémikus.

Páter Károly, az Agrártudományi Egyetem rektora.

Rusznayk István Kossuth-díjas, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Sedlmayr Kurt Kossuth-díjas akadémikus.

Schandl József egyetemi tanár, az Állattenyésztési Kutató Intézet igazgatója.

Szabó Ferenc Kossuth-díjas zene-szerző, érdemes művész.

Szűcs-Kardoss Elemér Kossuth-díjas akadémikus.

Törő Imre Kossuth-díjas akadémikus.

Valkó Endre, a MTESZ főtájtára.

Verő József Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Vasipari Kutató Intézet vezetője.

Végvári Lajos, a Fővárosi Képtár igazgatója.

Az ellenőrző bizottság tagjai:

Nemes Dezső, a Történeti Társulat igazgatóságának tagja.

Máthé Imre egyetemi tanár.

Mulnyánszky Ádám Kossuth-díjas egyetemi tanár.

A MÁVAG Mozdony és Gépgyár és a Rákosi Mátyás Gépgyárak dolgozói párosversenyszervezők költöttek a forgóeszköz csökkentésére

A budapesti X. kerületi üzemek kezdeményezésére a MÁVAG Mozdony és Gépgyár, valamint a Rákosi Mátyás Gépgyárak dolgozói is elhatározták, hogy jobb gazdasági lesznek a gondjaikra bízott anyagi eszközöknek, erőteljesebb küzdelmet vívnak a forgóeszközök csökkentésért. A két gyár dolgozói párosversenyszervezők költöttek forgóeszköz-állományuk csökkentésére. Mi, a két üzem dolgozó — hangzik a versenyszervezők — számos új, korszerű műhelyt, öltözőt, mosdót, munkásvédelmi berendezést, új, korszerű lakásokat kaptunk a tervtől. Ezek életünket szebbé, munkánkat könnyebbé tették. Mindezt azazal is meg akarjuk hálálni pártunknak, kormányunknak, hogy csatlakozunk a X. kerületi üzemek által kezdeményezett forgóeszköz csökkentési mozgalomhoz s a forgóeszköz csökkentési terv túlteljesítésére párosversenyszervezők költünk.

A MÁVAG Mozdony és Gépgyár dolgozói vállalták: 1953-ban a tervezettnél 4 millió forint értékkel

alacsonyabbra csökkentik a gyár forgóeszköz-állományát. Anyagban 3 millió, pénzszekőkben 1 millió forinttal lesz alacsonyabb a forgóeszköz-állomány, mint ahogy a terv előírja.

A forgóeszközök forgási sebességét a tervhez viszonyítva 1953-ban két nappal meggyorsítják.

Vállaltasait teljesítése érdekében újból felülvizsgálják az anyagköltségeket, s mintegy 5000 tonna hengerelt-áru, népgazdaságunk rendelkezésére bocsátanak.

Az adminisztráció megújításával, meggyorsításával egyéb forgóeszközöket is felszabadítanak.

A Rákosi Mátyás gépgyárak 1953-ban 3 millió 983.000 forint értékű forgóeszközt takarítanak meg terven felül, még pedig az anyagellátás megújításával, a befeljeztelen termelés átutási idejének meg rövidítésével 3.622.000 forint értékű készletet, az elszámolások rendjének megújításával pedig 361.000 forint pénzeszközt szabadítanak fel. A párosversenyt negyedévenként értékelik a mérlegbevételek alapján.

Palmiro Togliatti elvtárs válasza De Gasperi uszító beszédére

Róma (MTI). De Gasperi olasz miniszterelnök vasárnap Milánóban beszédet mondott és abban nyíltan támadta Adenauert és a többi nyugatnémet rezsenspolitikus követelését az Odera-Neisse-határon túl lévő lengyel területek elrablására.

Palmiro Togliatti elvtárs, az Olasz Kommunista Párt főtájtára, De Gasperi miniszterelnöknek ezzel a kijelentésével kapcsolatban megállapította: a lengyel határok revízió-

ját követelni a mai körülmények között annyit jelent, mint újabb háborús veszélyt zúdítani Európára. De Gasperi ezzel lábbal tiporja a béke ügyét. Ezért — mondotta Togliatti elvtárs — az olasz népek jól meg kell fontolnia, milyen jövőnek néz elébe, ha a hatalmat olyan ember kezében hagyja, aki a háborúra gondolt akkor, amikor az egész világ béke után sóvárog.